

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNA I HERCEGOVINA
SREDNJOBOSANSKI KANTON
KANTON SREDIŠNJA BOSNA
OPĆINA TRAVNIK
NAČELNIK

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
CENTRAL BOSNIA CANTON
TRAVNIK MUNICIPALITY
MAYOR'S OFFICE

S M J E R N I C E EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE OPĆINE TRAVNIK ZA PERIOD 2026.-2028. GODINE

Maj, 2025. godine

SADRŽAJ

1. Uvod	3
2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike	4
2.1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH.....	4
2.2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Srednjobosanskog kantona	5
2.3. Strateški ciljevi Općine Travnik	6
3. Osnovni makroekonomski pokazatelji	6
3.1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Federacije BiH	6
3.2. Osnovni makroekonomski pokazatelji Srednjobosanskog kantona	9
3.3. Makroekonomska i privredna stabilnost Općine	6
4. Ekonomska i fiskalna politika	7
5. Politika prihoda Općine Travnik u periodu 2025-2027.godine	8
6. Projekcija rashoda Općine Travnik za period 2025.-2027. Godine.....	11
7. Javni dug u srednjoročnom periodu	11
7.1. Javni dug Federacije BiH	11
7.2. Javni dug Srednjobosanskog kantona	12
7.3. Javni dug Općine Travnik.....	13
Popis tabela.....	15
Popis grafikona.....	15

1. Uvod

Na temelju člana 17. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22 i 7/25), Načelnik općine na prijedlog Službe za ekonomsko – finansijske poslove donosi Smjernice ekonomske i fiskalne politike Općine Travnik za period 2026.-2028. godine.¹

Proces srednjoročnog planiranja budžeta je proces koji je jasno definisan budžetskim kalendarom. Podrazumijeva definisanje fiskalne strategije koja je zasnovana na raspoloživim resursima, te raspodjelu ograničenih resursa na najvažnije prioritete, kao i efikasnije i efektivnije korištenje resursa. Transparentnost i odgovornost politika, programa i procesa prilikom donošenja odluka tokom planiranja budžeta su karakteristike srednjoročnog planiranja.

Pri izradi ovih smjernica korištene su srednjoročne projekcije, godišnje procjene prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka, na osnovu kojih se rade uporedo Dokument okvirnog budžeta (DOB), te u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine planiranje prihoda i primitaka, rashoda i izdataka za fiskalnu 2026. godinu.

Ovaj dokument sadrži aktuelne procese iz okruženja koji mogu imati utjecaj na fiskalni kapacitet Općine Travnik. Smjernice predstavljaju određeni vid preporuka za primjenu politika i strateških dokumenata koje se primjenjuju prilikom planiranja budžeta i Dokumenta okvirnog budžeta.

Svrha smjernica je definisati smjer i ciljeve ekonomske i fiskalne politike u srednjoročnom razdoblju, te utvrditi početne stavove za iduću godinu i budžetske prioritete za naredne dvije.

Smjernice sadrže:

- Strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH,
- Osnovne makroekonomske pokazatelje Federacije BiH,
- Osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike,
- Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i za slijedeće dvije godine i
- Projekciju prihoda i rashoda te primitaka i izdataka budžeta
- Javni dug u srednjoročnom periodu

Podaci neophodni za izradu Smjernica i ciljeva fiskalne politike Općine Travnik za 2026.-2028. godinu su:

- Smjernice ekonomske i fiskalne politike Federacije za period 2026.-2028. godina,
- Smjernice ekonomske i fiskalne politike Srednjobosanskog kantona za period 2026.-2028. godina
- Dostupni analitički materijali Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Federalnog ministarstva finansija i Ministarstva finansija Srednjobosanskog kantona, kao i odgovarajući statistički pokazatelji i informacije
- Izvršenje budžeta Općine Travnik za 2024. godinu,
- Pokazatelji koji se odnose na nivo ostvarenih prihoda i primitaka i aktuelnih pitanja izvršenja Budžeta u proteklom razdoblju 2025. godine.

¹ U skladu sa Zakonom o budžetima, prijedlog Smjernica Služba za ekonomsko-finansijske poslove dužna je dostaviti Načelniku do 15. maja, a Načelnik donosi Smjernice do 31. maja tekuće godine.

2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike

2.1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH

Strategija ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH za period 2026–2028 predstavlja nastavak srednjoročnog okvira koji je počeo s 2025–2027.g., uz proširenje na nove izazove i jače usklađivanje s EU standardima. Ključne strateške smjernice uglavnom su definisane u dva dokumenta:

➤ Smjernice ekonomske i fiskalne politike FBiH 2025–2027 (nastavak u 2026–2028)

Iako se ovaj dokument formalno odnosi na 2025–2027, njegova ključna postavka traje i u narednoj godini. Fokus je stavljen na:

Povoljno poslovno okruženje i investicije

- Jačanje privatnih i javnih investicija kroz budžetsko finansiranje infrastrukture (auto- i brze ceste, avio i željeznički saobraćaj)

Fiskalna stabilnost i socijalna održivost

- Osiguranje likvidnosti budžeta te redovna isplata penzija, boračkih i socijalnih naknada.
- Aktivna politika očuvanja zaposlenosti te poticanja otvaranja novih radnih mjesta i smanjenja migracije radne snage

Zelena i digitalna tranzicija

- Postepeni prelazak na zelenu i kružnu ekonomiju.
- Digitalizacija industrije, te Malih i Srednjih Poduzeća (MSP-a), uz fiskalne instrumente za borbu protiv klimatskih promjena

Porezne reforme za održivi rast

- Reforma opterećenja rada (porez na dohodak i doprinosi) s ciljem zaštite radnih mjesta i povećanja produktivnosti.
- Digitalizacija Porezne uprave i administrativnih procesa za efikasnije usluge

Povećana fiskalna odgovornost i transparentnost

- Bolja koordinacija i izvještavanje među nivoima vlasti.
- Jačanje nadzora nad javnim rashodima, posebno kroz integraciju vanbudžetskih fondova

Podrška zdravstvu

- Jačanje upravljanja i finansijske stabilnosti zdravstvenih institucija

EU integracije i ekonomske reforme

- Nastavak pregovora s EU i implementacija 14 ključnih prioriteta otvaranjem pregovaračkih poglavlja.
- Programa ekonomskih reformi 2024–2026 kao putokaza za strukturne promjene

➤ **Odluka o izradi Strategije javnih finansija 2026–2030**

Poseban strateški dokument usmjeren je na:

- Uspostavljanje jasnog, transparentnog i održivog okvira za javne finansije
- Poboljšanje planiranja, koordinacije i praćenja efikasne upotrebe javnih resursa
- Jačanje transparentnosti i usklađivanje s EU i međunarodnim standardima

Iz svega navedenog može se zaključiti da period 2026–2028 nastavlja promotivne ekonomske politike usmjerene na rast, infrastrukturu, zelenu i digitalnu tranziciju, uz jačanje fiskalne odgovornosti i reformi u javnim finansijama, sve uz kontinuiran poticaj EU integracija i strukturnih reformsih paketa.

2.2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Srednjobosanskog kantona

Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Srednjobosanskog kantona (SBK) za period 2026-2028 trebaju biti usmjereni ka dugoročnoj stabilnosti, održivom razvoju, i jačanju konkurentnosti na regionalnoj i nacionalnoj razini. Ovi ciljevi trebaju uzeti u obzir specifičnosti Srednjobosanskog kantona, kao i ekonomske, društvene i političke izazove u Bosni i Hercegovini. Neki od ključnih strateških ciljeva uključuju:

➤ **Održivu ekonomsku stabilnost i rast kroz:**

- **Diversifikaciju privrede:** Podsticanje razvoja različitih sektora (poljoprivreda, industrija, turizam, IT sektor) kako bi se smanjila zavisnost od pojedinih industrija
- **Razvoj infrastrukturnih projekata:** Modernizacija saobraćajnih i energetskih mreža za poboljšanje povezanosti i povećanje privlačnosti kantona za investicije.
- **Podsticanje malih i srednjih preduzeća (MSP):** Kreiranje povoljnog okruženja za MSP putem smanjenja birokratskih prepreka, olakšica u poreznom sistemu i boljih uslova za pristup kapitalu.

➤ **Povećanje zaposlenosti i smanjenje nezaposlenosti u smislu**

- **Razvoja tržišta rada** (npr. IT, turizam, zelena ekonomija...)
- **Podrška zapošljavanju mladih i žena:** Stvaranje programa koji će osigurati lakši ulazak mladih i žena na tržište rada kroz subvencionisanje zapošljavanja ili start-up inicijativa

➤ **Ravnoteža u fiskalnoj politici i održivost javnih finansija**

- **Kontrola fiskalnog deficita:** Postizanje ravnoteže između prihoda i rashoda kroz odgovornu fiskalnu politiku, uz kontrolu javnog duga
- **Poboljšanje efikasnosti javnih prihoda:** Reforma poreznog sistema kako bi se poboljšala naplata poreza. Razvoj novih izvora prihoda kroz ekološke i zelene poreze.
- **Povećanje transparentnosti javnih finansija:** Uvođenje jasnih i transparentnih procedura u upravljanju javnim sredstvima i budžetima kako bi se smanjio prostor za korupciju.

➤ **Razvoj turizma i promocija kantona**

- **Poticanje turističkih investicija:** Ulaganje u turističke projekte i infrastrukturu, kao i promociju kulturnih i prirodnih resursa kantona.
- **Zeleni turizam i agro-turizam:** Razvoj specifičnih oblika turizma, poput ekološkog turizma i turizma na seoskim područjima, u cilju očuvanja prirodnih resursa i diversifikacije turističke ponude.
- **Održiva promocija destinacije:** Kreiranje marketinške kampanje koja će pozicionirati SBK kao atraktivnu destinaciju za strane i domaće turiste.
-

2.3. Strateški ciljevi Općine Travnik

U skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine, Općina Travnik je uradila Strategiju razvoja općine za period 2022 - 2027. godine. Ovom Strategijom su se utvrdili ciljevi i prioriteti razvoja općine, način njihovog ostvarivanja, finansijski i institucionalni okvir za njihovu implementaciju, monitoring, evaluaciju i izvještavanje. Ona, također, predstavlja ključni strateško-planski dokument kojim se usmjerava razvoj općine u tri najvažnija aspekta: ekonomskom, društvenom i aspektu okoliša.

Na osnovu strateških pravaca/fokusa i usvojene Vizije općine Travnik, izvedeni su sljedeći strateški ciljevi razvoja za period 2022-2027. godina

1. Razvijena i održiva privreda
2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine
3. Unaprjeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture

Da bi se ostvarili navedeni ciljevi, ključno je osigurati izvore finansiranja za njihovu provedbu. U tu svrhu, izražena je veza između strateških ciljeva i budžetskih programa. Strateškim planom definišu se smjernice djelovanja općinskih službi i javnih ustanova, dok se budžetom utvrđuju programi, aktivnosti i projekti te osiguravaju sredstva potrebna za provedbu. Stoga, Strategija služi kao polazna osnova za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike.

Strateški ciljevi Općine Travnik za 2026-2028.g. trebaju se fokusirati na održivi ekonomski razvoj, poboljšanje kvaliteta života, očuvanje kulturne baštine i okoliša, te digitalizaciju javnih usluga. Sinergija između obrazovanja, zapošljavanja, infrastrukture i zaštite okoliša ključna je za dugoročni uspjeh općine. Implementacijom ovih ciljeva, Travnik može postati razvijenija, konkurentnija i ekološki održiva zajednica koja nudi kvalitetan život svim svojim građanima.

3. Osnovni makroekonomski pokazatelji

3.1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Federacije BiH

Nakon pada globalne ekonomske aktivnosti kao posljedice pandemije COVID 19 2021.godina ostat će zapamćena kao godina oporavka, ali i godina rasta političkih napetosti između Rusije i Zapada. Velika politička i sigurnosna kriza na istoku Europe eskalirala je u sukob između Rusije i Ukrajine, uzrokujući disbalans na globalnom tržištu energenata. Obzirom da je Rusija drugi najveći izvoznik nafte u svijetu, sankcije na izvoz u EU dodatno su smanjile ponudu nafte i utjecale na rast cijena. Budući da se naftom i naftnim derivatima trguje u američkim dolarima, vrijednost eura u odnosu na američki dolar je oslabila, stoga je deprecijacija kursa eura dodatno doprinijela inflaciji.

Prema najnovijim globalnim projekcijama međunarodnih institucija (MMF-a), nominalni BDP Bosne i Hercegovine se za 2026. godinu procjenjuje na približno 57,9 milijardi KM, uz realni rast od oko 3,0 %

Prema najnovijim projekcijama Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH), očekuje se da će agregirana inflacija u BiH u 2026. godini iznositi 3,5%. Ova procjena temelji se na rezultatima ankete o inflacijskim očekivanjima iz decembra 2024. godine. U prethodnoj godini, inflacija je bila nešto viša, ali se predviđa postepena stabilizacija u narednim godinama.

Prema najnovijim podacima Porezne uprave Federacije BiH, broj zaposlenih na dan 31. mart 2025. godine iznosio je 542.803 osobe. U odnosu na isti datum prethodne godine, kada je broj zaposlenih bio 542.715, zabilježen je blagi porast od 88 osoba. Ovi podaci ukazuju na stabilan trend zaposlenosti u Federaciji BiH, uz blagi porast broja zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu

Prema podacima iz Strategije upravljanja dugom Federacije Bosne i Hercegovine za razdoblje od 2024. do 2026. godine, portfelj duga entiteta na kraju 2023. godine iznosio je približno 6,09 milijardi KM, što predstavlja oko 26,8% BDP-a Federacije BiH . Prema informacijama iz decembra 2024. godine, ukupni dug Federacije BiH iznosio je 2,28 milijardi KM, što je smanjenje od 511 milijona KM u odnosu na kraj 2022. godine. Ovo smanjenje rezultiralo je padom udjela duga u BDP-u na 7,17%

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, prosječna neto plata u Federaciji BiH u mart 2025. godini iznosila je 1.565 KM. U odnosu na prethodnu godinu, prosječna neto plata je nominalno porasla za oko 15–17%, dok je realni rast, prilagođen inflaciji, iznosio oko 11–14%. Najveći porast zabilježen je u djelatnostima hotelijerstva, ugostiteljstva, umjetnosti, zabave i rekreacije, te građevinarstva. S druge strane, pad prosječne neto plate zabilježen je u finansijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja

U prioritetima Federacije je i nastavak osiguranja likvidnosti Budžeta FBiH, kao i redovne isplate penzija, boračkih i socijalnih i drugih naknada, ali i aktivna politika i mjere koje imaju za cilj očuvanje postojećeg nivoa zaposlenosti, te otvaranje novih radnih mjesta kao i smanjenje migracije radne snage. Fiskalna politika prihodovne strane usmjerena je na jačanje fiskalne stabilnosti.

Kao cilj tokom nastupajućeg perioda navodi se ograničavanje rasta javne potrošnje putem fiskalne konsolidacije, smanjenje javnih rashoda i povećanje javnih prihoda preusmjeravanjem sredstava na investicionu potrošnju, a predviđa se i mogućnost promjene strukture rasta budućeg BDP-a. U srednjoročnom razdoblju očekuje se da će javne investicije igrati značajniju ulogu u podsticanju ekonomskog rasta. Izgradnja putne infrastrukture, te energetski projekti u srednjoročnom periodu znatno bi trebali povećati udio javnih investicija u strukturi BDP-a.

Srednjoročni makroekonomski okvir za Federaciju BiH u periodu 2023.-2026. godina

Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za period 2023.-2026.godine dati su u tabelarnom prikazu

3.1. Srednjoročni makroekonomski okvir (2021–2026) za FBiH

Tabela 1: Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za period 2023.-2026. godina

Indikatori	Zvanični podaci	Procjena	Projekcije			
	2021		2022	2023	2024	2025
Nominalni BDP u mil. KM	36.800	38.500	40.200	41.800	43.500	44.800
Nominalni rast u %	-	4,6	4,4	4,0	4,3	3,0
Realni BDP u mil. KM	33.700	34.700	35.800	37.000	38.200	39.500
Realni rast u %	-	3,0	3,2	3,4	3,2	3,4

Izvor: Federalno ministarstvo finansija; *procjena

- Realni BDP je prilagođen inflaciji, odnosno pokazuje rast proizvodnje i usluga bez utjecaja promjene cijena.
- Projekcije za 2023–2026 bazirane su na srednjem realnom rastu oko 3,2–3,4% godišnje, što je u skladu sa službenim smjernicama i ekonomskim reformama.
- Nominalni BDP može rasti i više zbog inflacije, ali realni je ključan za praćenje stvarnog ekonomskog rasta.

Unatoč stabilizaciji pandemije, početkom tekuće godine dolazi do pogoršanja ekonomskih prilika u okruženju izazvanih rusko-ukrajinskim ratom, čije negativne posljedice se osjete već sada, a vidljive su kroz rast cijena energenata i hrane na svjetskom tržištu kao i poremećajima u lancima snadbijevanja, što je uzrokovalo visoku stopu inflacije u svijetu pa i kod nas. Očekivani rast industrijske proizvodnje, praćen povećanjem zaposlenosti i prihoda od izvoza, te priliva iz inozemstva će povećati raspoloživi dohotak stanovništva što će dovesti do povećanja privatne potrošnje. S druge strane, mjerama fiskalne konsolidacije će se ograničiti javna potrošnja, smanjiti javni rashodi i povećati javni prihodi, čime će se stabilisati javne finansije.

Mjerama fiskalne politike, uz napredak u reformskim procesima i unaprijeđenjem poslovnog ambijeta, stvorit će se prostor za jačanje investicija kao još jedne važne odrednice ekonomskog rasta Federacije BiH u narednom srednjoročnom periodu, posebno javnih investicija i to u oblasti putne infrastrukture i energetskih projekata.

Neizvjesnost vezana za ukrajinsku krizu će determinisati kretanje inflacije u Federaciji BiH do kraja ove godine. Pod uslovom slabljenja vanjskih uticaja na cijene (pad cijena sirove nafte i hrane na svjetskom tržištu), naredne godine se očekuje stabilniji rast ukupnog nivoa cijena u Federaciji BiH koji će zavisiti i od stabilnosti cijena hrane i komunalija na domaćem tržištu.

Rizici po projekcije

Rizik za svaki indikator je neizvjesnost realizacije projiciranih parametara. Obzirom da su rizici po projekcije najvećim dijelom vezani za vanjske faktore (situacija vezana za rat i energetska krizu), neizvjesnost povezana sa projekcijama na visokoj je razini. Razvoj događaja na ukrajinskom tržištu i rješavanje globalnih energetskih problema predstavljaju glavne rizike po urađene projekcije.

S druge strane, na ostvarenje projekcija utjecat će i unutrašnji faktori vezani za kompleksnu administrativnu organizaciju FBiH, složen sistem donošenja odluka, spor tempo provođenja mjera reformi i sl. Eventualna kašnjenja u provođenju strukturnih reformi mogla bi se negativno odraziti na privredni rast. Također, rizik koji se odnosi na migraciju stanovništva, pogotovo aktivnog radnog stanovništva iz FBiH u konačnici bi mogao imati negativan odraz na produktivnost, te rezultirati sporijim rastom BDP-a od projiciranog.

Kao rizik po projekcije značajno je navesti i stabilnost u proizvodnji električne energije koji u znatnoj mjesi ovisi o hidrološkim prilikama. Naime, nepovoljne hidrološke prilike mogle bi se loše odraziti na ukupnu proizvodnju električne energije, a samim tim i na fizički obim industrijske proizvodnje, a što bi ponovo imalo negativan odraz na ostale komponente BDP-a.

3.2. Osnovni makroekonomski pokazatelji Srednjobosanskog kantona

Područje Srednjobosanskog kantona se prostire na ukupno 3.189,0 km², čine ga dvanaest općina: Bugojno, Busovača, Dobretići, Donji Vakuf, Fojnica, Gornji Vakuf-Uskoplje, Jajce, Kiseljak, Kreševo, Novi Travnik, Travnik i Vitez, što čini 12,21 % ukupne teritorije Federacije BiH, odnosno 6,23 % ukupne teritorije Bosne i Hercegovine. Prema podacima Federalnog Zavoda za statistiku u SBK, ostvarene investicije u nova stalna sredstva u 2023. godini iznosile su 331,5 milijuna KM, što je za 30,7 % više u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 2: Osnovni indikatori razvoja FBiH i Srednjobosanskog kantona

Elementi	Federacija BiH		Srednjobosanski kanton		Sudjelovanje kantona u FBiH	
	2022.	2023.	2022.	2023.	2022.	2023.
Stanovništvo (proc. sred. god.)	2.156.846	2.150.054	245.633	244.547	0,1	11,4%
Indeks starenja stanovništva	127	133	120	127	-	-
Stopa prirodnog priraštaja u %	-3,1	-1,9	-3,7	-2,4	-	-
Stopa ukupnog fertiliteta u %	33,0	31,6	29,6	28,3	-	-
Stopa registrirane zaposlenosti u %	36,0	0,4	28,5	0,3	-	-
Stopa registrirane aktivnosti u %	55,5	0,6	47,9	0,5	-	-
Radno sposobno stanovništvo (15-64)	1.486.833	1.475.596	173.615	172.237	0,1	11,7%
Prosječan broj zaposlenih osoba	535.665	535.659	50.474	50.378	0,1	9,4%
Prosječan broj nezaposlenih osoba	289.912	277.160	31.236	30.097	0,1	10,9%
Prosječan broj nezaposlenih mladih	33.736	30.861	4.323	4.106	0,1	13,3%
Stopa registrirane nezaposlenosti u %	35,1	0,3	38,2	0,4	-	-
Prosječna neto plaća u KM	1.114	1.261	893	1.030	0,8	81,7%
Indeks industrijske proizvodnje	101,2	95,8	104,3	93,9	-	-
Broj umirovljenika	434.167	355.979	39.673	39.995	0,1	11,2%
Prosječna mirovina u KM	483	583	489	591	1	101,4%
Broj poslovnih subjekata	120.307	124.169	11.235	11.597	0,1	9,3%
Izvoz robe - u mil. KM	12.107	11.164	938	917	0,1	8,2%
Uvoz robe - u mil. KM	20.395	19.733	1.309	1.271	0,1	6,4%
Trgovinska bilanca u 000 KM (deficit)	-8.289	-8.570	-371	-354	0	4,1%
Pokrivenosti uvoza izvozom u %	59,4	0,6	71,7	0,7	-	-
Porezi na dohotke fizičkih osoba u mil. KM	637	721,8	44	52	0,1	7,2%
Porezi na dohotke P/C	296	336	177	213	0,6	64,0%

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, juni 2024. godine

Federalni zavod za programiranje razvoja je izračunao indeks razvijenosti općina po kojem je Općina Vitez na 1. mjestu po rangu razvijenosti unutar SBK, dok je na posljednjem mjestu općina Dobretići

Nivo razvijenosti po općinama u Srednjobosanskom kantonu je prikazan u Tabeli 3.

Tabela 3: Nivo razvijenosti u SBK po općinama za 2023. godinu

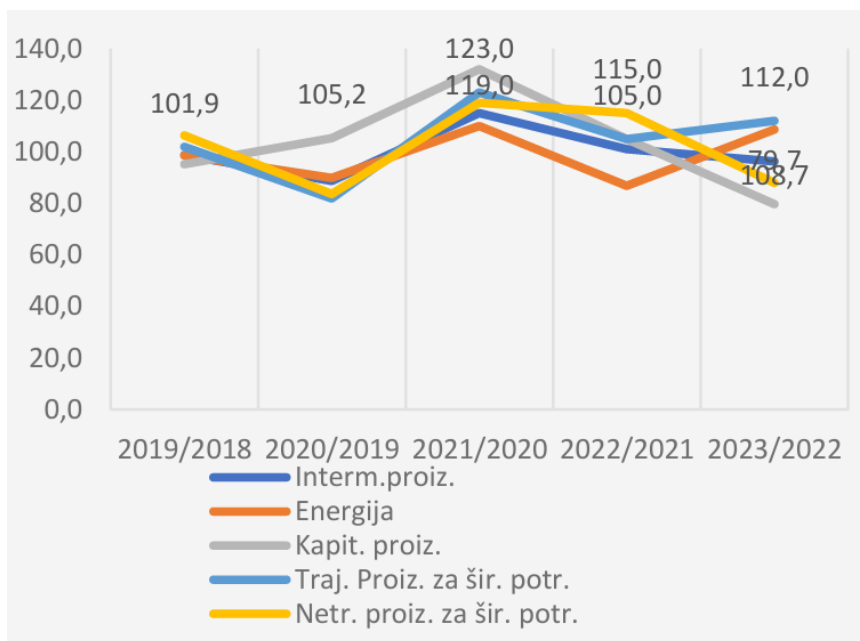
Općine	Prihod od poreza na dohodak u 2023.godini	Stepen zaposlenosti u 2023.godini	Kretanje stanovništva 2013-2023.godini	Učešće starog stanovništva 2013-2023.godini	Stepen obrazovanja stanovništva	Index	Rang
Vitez	0,70	1,05	1,14	1,07	1,10	0,99	19
Kiseljak	0,72	0,87	0,97	0,98	1,05	0,90	29
Travnik	0,66	1,02	0,93	1,04	0,79	0,87	34
Kreševo	0,99	1,07	0,64	0,87	1,09	0,94	25
Busovača	0,52	0,45	1,02	1,12	0,84	0,76	46
Novi Travnik	0,61	0,72	1,07	1,15	0,87	0,86	36
Gornji Vakuf	0,45	0,67	1,00	1,15	0,60	0,74	51
Fojnica	0,65	0,81	0,68	0,99	0,74	0,76	48
Bugojno	0,57	0,72	1,00	1,05	0,88	0,82	39
Jajce	0,50	0,58	0,87	0,98	0,90	0,74	50
Donji Vakuf	0,45	0,67	1,00	1,15	0,60	0,74	51
Dobretići	0,04	0,00	0,75	0,87	0,14	0,32	79

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

Industrijska proizvodnja

U Federacija BiH u 2023. godini došlo je do pada ukupne industrijske proizvodnje za 4,2% u odnosu na prethodnu godinu. U SBK u 2023. godini zabilježen je pad fizičkog obima industrijske proizvodnje za 6,1 %. Prema glavnim industrijskim grupama, područjima i oblastima najveći pad zabilježen je u kapitalnim proizvodima, a prema područjima i oblastima KD-a najveće učešće u padu fizičkog obima industrijske proizvodnje ovog kantona imalo je područje proizvodnje prehrambenih proizvoda.

Grafikon 1: Indeksi obima industrijske proizvodnje prema glavnim grupama po godinama u SBK

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2023.; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

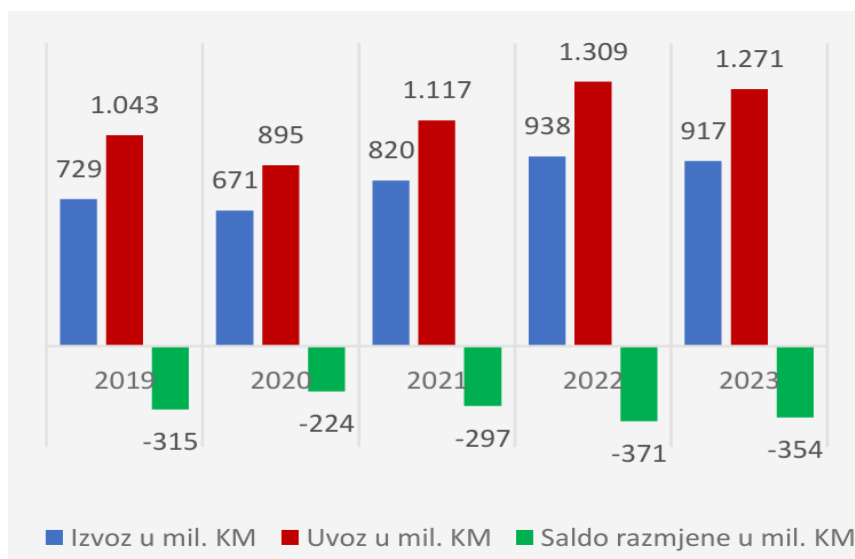
Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca

Izvoz iz Srednjobosanskog kantona u 2023. godini iznosio je 917 milijuna KM ili 8,2% ukupnog izvoza Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH). Izvoz u izvještajnoj godini je za 2,2 % manji u odnosu na 2022. godinu.

Uvoz u SBK-u u 2023. godini iznosio je 1.271 milijuna KM ili 6,4 % ukupnog uvoza FBiH. Uvoz u izvještajnoj godini je za 2,9 % manji u odnosu na 2022. godinu.

Trgovinska bilanca SBK u 2023. godini bilježi deficit od 354 milijuna KM, što je smanjenje od 17 milijuna u odnosu na prethodnu godinu. Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 72,1 %, što je povećanje za 0,5 procentnih poena.

Grafikon 2: Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca roba u mil. KM po godinama SBK

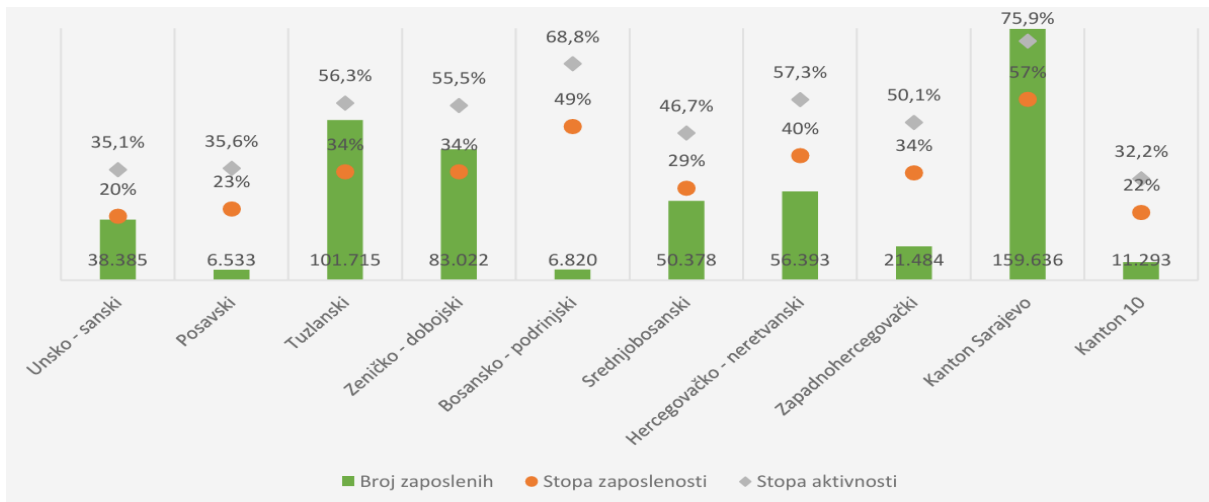

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje, 2023; Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Zaposlenost

Prema podacima, najveći broj zaposlenih u 2023. godini evidentiran je u Sarajevskom kantonu sa 159.636 osoba, što predstavlja 29,5 % ukupnog broja zaposlenih u Federaciji BiH. Slijedi Tuzlanski kanton sa 101.715 zaposlenih ili 18,8 %, te Zeničko-dobojski s 83.022 ili 15,3 % zaposlenih osoba. Najmanji broj zaposlenih registriran je u Posavskom kantonu gdje je zabilježeno 6.533 zaposlenih, što čini 1,2 % ukupne evidencije zaposlenih u Federaciji BiH. Grafikon 3 prikazuje pregled zaposlenosti po kantonima Federacije BiH (FBiH) za 2023. godinu.

Grafikon 3: Broj zaposlenih, stope registrirane zaposlenosti i aktivnosti stanovništva po kantonima FBiH 2023.

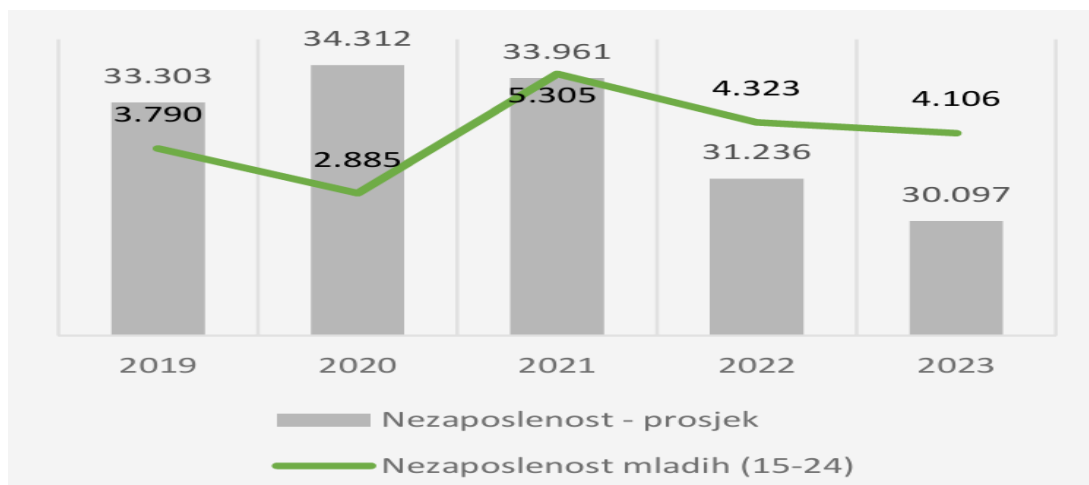
Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2023; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Stopa zaposlenosti u SBK u 2023. Godini bila je 29,2 %, što je povećanje od 0,2 procentnih poena u odnosu na prethodnu godinu, ali niža od stope u Federaciji BiH (36,7 %). Stopa aktivnosti je iznosila 46,7 %, što je smanjenje od 0,3 procentnih poena u odnosu na prethodnu godinu, također manja od Federacije BiH (55,5 %). Broj radno sposobnog stanovništva sredinom 2023. godine je bio 172.237, manji je za 0,8 % u odnosu na prethodnu godinu, s prosječnim godišnjim smanjenjem od 0,8 % u razdoblju 2019. – 2023. godina. Prosječan broj zaposlenih u SBK u 2023. godini je iznosio 50.378, od čega je 42,8 % žena. Najveći udio zaposlenih je u prerađivačkoj industriji 30,3 %, trgovini na veliko i malo 18,8 % i obrazovanju 8,8%. Najveći porast zaposlenih bio je u djelatnostima poslovanja nekretninama za 56 ili 39,2 % i djelatnostima informacija i komunikacija za 33 ili 6,3 %, dok je najveći pad bio u vađenju ruda i kamena za 79 ili 7,5 % u odnosu na 2022.godinu.

Nezaposlenost

U 2023. godini, u Srednjobosanskom kantonu, prosječan broj nezaposlenih iznosio je 30.097, što je 10,9 % ukupnog broja nezaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine. Od tog broja, 16.669 ili 55,4 % bile su žene. Broj nezaposlenih osoba se smanjio za 1.140 osoba ili 3,6% u odnosu na 2022. godinu. Tijekom razdoblja od 2019. do 2023. godine, prosječni godišnji pad broja nezaposlenih bio je 2,5 %. Broj nezaposlenih žena u 2023. godini manji je za 240 osoba ili 1,4 % u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 4: Prosječan broj nezaposlenih osoba i nezaposlenih mladih osoba po godinama SBK

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2023.; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Prosječan broj nezaposlenih mladih lica (između 15. i 24. godine) u SBK-u u 2023. godini bio je 4.106, što je pad od 217 osobe ili 5,0 % u odnosu na prethodnu godinu. Udio nezaposlenih mladih u ukupnoj nezaposlenosti Kantona iznosio je 13,6 %. Tijekom promatranog razdoblja od 2019. do 2023. godine, prosječni godišnji pad broja nezaposlenih mladih bio je 2,0 %. Broj nezaposlenih mladih žena u istom razdoblju iznosio je 2.445, što je smanjenje od 71 ili 2,8 % u odnosu na prethodnu godinu.

Stopa nezaposlenosti SBK-a u 2023. godini, prema službeno registriranom broju nezaposlenih, u odnosu na radnu snagu, iznosila je 37,4 %, što je smanjenje od 0,8 procentnih poena u odnosu na prethodnu godinu, ali je i dalje iznad stope nezaposlenosti u Federaciji BiH koja je bila 33,9 %.

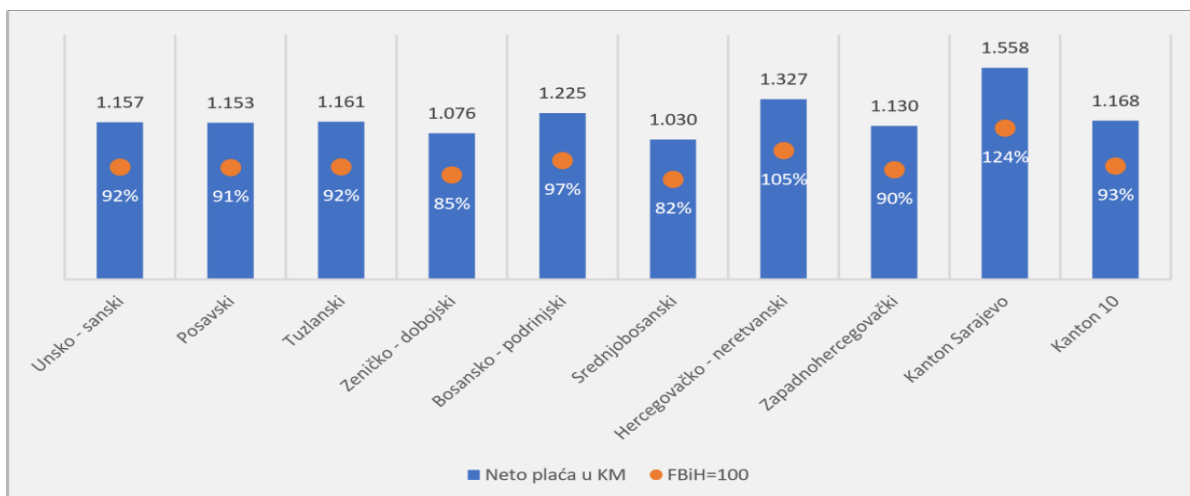
Gledajući prema kvalifikacijama, od prosječnog broja registriranih nezaposlenih osoba u SBK-u u 2023. godini, 19.998 ili 66,4 % imaju neki nivo stručne spreme, dok 10.099 osoba ili 33,6 % nemaju stručnu spremu. Najveći broj nezaposlenih osoba u 2023. godini je KV (10.449 ili 34,7 %), dok je najmanji broj nezaposlenih osoba s VKV (69 ili 0,2 %). Među nezaposlenim ženama u SBK-u, najviše nezaposlenih žena je sa NKV kvalifikacijama 32,6 %, a najmanje nezaposlenih žena sa VKV kvalifikacijama 0,2 %.

Najveće smanjenje nezaposlenosti prema stupenu obrazovanja u SBK-u u 2023. godini zabilježeno je kod osoba sa VKV kvalifikacijama za 22,9 %, dok je najmanje smanjenje bilo kod osoba sa NKV kvalifikacijama za 0,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

Plate

U 2023. godini u Federaciji BiH prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosila je 1.261 KM i veća je za 13,2 % u odnosu na prethodnu godinu. Kada je riječ o kantonima, najviša prosječna neto plaća u 2023. godini isplaćena je u Sarajevskom kantonu 1.558 KM, Hercegovačko-neretvanskom kantonu 1.327 KM i Bosansko – podrinjskom 1.225 KM, dok je najniža prosječna plaća isplaćena u Srednjobosanskom kantonu u iznosu od 1.030 KM.

Grafikon 5: Pregled plaća u KM po kantonima u Federaciji BiH za 2023. godini

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2023.; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

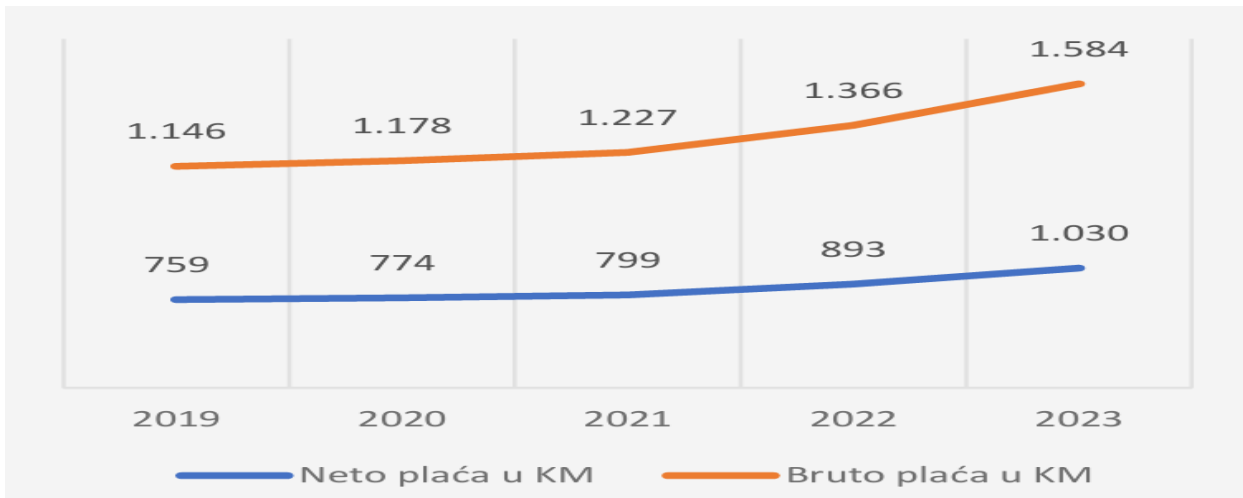
Prosječna neto plaća u SBK u 2023. godini iznosila je 1.030 KM, što predstavlja povećanje od 15,3 % u odnosu na prethodnu godinu i čini 81,7 % prosjeka Federacije Bosne i Hercegovine. Tijekom razdoblja od 2019. do 2023. godine, prosječna neto plaća godišnje je rasla za 7,9 %.

Bruto plaća u SBK-u u 2023. godini iznosila je 1.584 KM, što je povećanje od 16,0 % u odnosu na prethodnu godinu.

Najviša prosječna neto plaća u SBK-u u 2023. godini zabilježena je u djelatnostima proizvodnje i opskrbe električnom energijom u iznosu od 1.778 KM, javne uprave i odbrane u iznosu od 1.574 KM, te u strukovnim i znanstvenim djelatnostima u iznosu od 1.560 KM, dok je najniža neto plaća zabilježena u administrativnim i pomoćnim djelatnostima u iznosu od 747 KM u području umjetnosti, zabave i rekreacije iznosu od 643 KM i u djelatnostima hotelijerstva i ugostiteljstva u iznosu od 681 KM.

Najveće prosječno povećanje neto plaće zabilježeno je u poslovanju nekretninama za 28,9 %, administrativnim djelatnostima za 23,1 % i u obrazovanju za 19,3 %, dok je smanjenje plaće zabilježeno samo u finansijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja za 1,6 % u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 6: Prosječna isplaćena neto i bruto plaća po godinama SBK

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2023.) Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

3.3 Makroekonomska i privredna stabilnost Općine

Makroekonomska i privredna stabilnost ostvarit će se sveobuhvatnim upravljanjem javnim finansijama kroz daljnje unaprjeđenje budžetskih procesa, jačanje sistema unutarnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, te razvojem makroekonomske statistike. Pravedno i sveobuhvatno prikupljanje fiskalnih prihoda također će doprinijeti stabilnosti javnih finansija, a prvenstveno će biti usmjereno na poboljšanje kvalitete pružanja usluga poreznim obveznicima.

Od iznimne važnosti biti će i jačanje kapaciteta za korištenje fondova Europske unije, te je cilj u predstojećem razdoblju u što većoj mjeri iskoristiti dodijeljena sredstva što će se ostvariti uspostavljanjem i dobivanjem dozvole za rad svih institucija predviđenih u provedbi IPA i budućih fondova Europske unije, kvalitetnom pripremom projekata u iznosu iznad dodijeljenih alokacija, sveobuhvatnom implementacijom projekata i kvalitetnim finansijskim upravljanjem, kvalitetnom pripremom programskih dokumenata za korištenje budućih sredstava Europske unije, kao i sistemskom i koordiniranom edukacijom o korištenju sredstava tijela Europske unije uključenih u sistem upravljanja i ostalih potencijalnih korisnika sredstava.

Zahvaljujući svom geografskom položaju, historijskom značaju i razvijenoj infrastrukturi, Budžet Općine Travnik je u posljednjim godinama uglavnom stabilan, s akcentom na javne investicije, obrazovanje i socijalnu zaštitu. Travnik posjeduje potencijal za održivi ekonomski razvoj i stabilnost.

Strane i domaće investicije su prisutne, posebno u sektoru proizvodnje, drvne industrije, turizma i građevinarstva.

Potrebna je dodatna podrška za razvoj malih i srednjih preduzeća (MSP), kroz subvencije i edukaciju.

Optimalno okruženje za razvoj konkurentne privrede

Ekonomska politika u srednjoročnom razdoblju bit će usmjerena i na osiguravanje optimalnog okruženja za razvoj konkurentne privrede na području Općine Travnik. Stoga će se poduzeti mjere za jačanje konkurentne sposobnosti privrednih subjekata, koje uključuju restrukturiranje i razvoj pojedinih grana industrije, podršku razvoju malog i srednjeg biznisa, poticanje razvoja poljoprivrede u ruralnim područjima Općine Travnik i provođenje inspeksijskih nadzora. Od velike važnosti za konkurentnost privrede na području općine Travnik je i razvijenije, konkurentnije i fleksibilnije tržište rada čije će se funkcioniranje omogućiti kroz provođenje aktivnih mjera politike tržišta rada, razvoj institucija tržišta rada, otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, te kroz otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti koje su u vezi s radom i prijavljivanja radnika na obvezno penziono i zdravstveno osiguranje.

Uređena privreda bazirana je sa jedne strane na konkurentnosti poduzetnika, a sa druge strane u velikoj mjeri ovisi i o visokom stepenu povjerenja i zadovoljstvu potrošača. U skladu s tim, poboljšanje zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti potrošača ostvariti će se uspostavljanjem kvalitetnog sistema zaštite potrošača, provođenjem inspeksijskih nadzora u području zaštite privrednih interesa potrošača, provođenjem postupaka uzorkovanja prehrambenih i neprehrambenih proizvoda. Takođe, važan preduslov za održiv i konkurentan privredni rast jeste sveobuhvatnije korištenje prirodnih resursa.

4. Ekonomska i fiskalna politika

Ekonomska i fiskalna politika Vlade Federacije BiH

Ekonomska politika

Ekonomska politika Vlade Federacije BiH usmjerena je na postizanje stabilnog i održivog ekonomskog rasta, smanjenje nezaposlenosti, jačanje konkurentnosti domaće privrede i poboljšanje životnog standarda građana.

2021. godine je usvojena dugoročna Strategija razvoja Federacije BiH za 2021 - 2027. godinu koja predstavlja integrisani multisektorski strateški dokument kojim su definisane javne politike i smjerovi socioekonomskog razvoja Federacije BiH, s jedne strane, kao i prioriteti Bosne i Hercegovine u procesu evropskih integracija i opće prihvaćeni ciljevi održivog razvoja s druge strane.

Ovom strategijom su određeni strateški ciljevi i prioriteti razvoja Federacije, način njihovog ostvarivanja, finansijski i institucionalni okvir za implementaciju, monitoring, evaluacija i izvještavanje, tako da je ista osnova izrade godišnjeg programa rada Vlade FBiH.

Strateški ciljevi obuhvaćeni spomenutom Strategijom razvoja Federacija BiH su: ubrzan ekonomski razvoj, prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj, resursno efikasan i održiv razvoj, transparentan, efikasan i odgovoran javni sektor.

Prioriteti Vlade Federacije BiH u narednom periodu će biti usmjereni na efikasno upravljanje javnim finansijama i rastu investicija, nastavku izgradnje modernog saobraćajno-komunikacijskog sistema, podršci razvoju mikro, malih i srednjih preduzeća, planskom korištenju prostora i energetske efikasnosti u zgradarstvu, razvoju poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i zaštiti prirodnih resursa.

Strateški ciljevi i opredjeljenja Vlade Federacije BiH se ogledaju u društveno-ekonomskom razvoju koji, prije svega, podrazumijeva razvoj konkurentnosti domaće privrede i tržišta rada što je temelj održivog i stabilnog rasta cijele BiH-e, što će u konačnici osigurati prosperitet i bolji životni standard građana s jedne strane, a sa druge, socijalnu sigurnost i solidarnost svih slojeva stanovništva.

Vlada Federacije BiH će i u narednom razdoblju, u saradnji s drugim nivoima vlasti u zemlji, dati doprinos euroatlanskim integracijama BiH, implementaciji Agende 2030, kao i drugih međunarodno preuzetih obaveza BiH, s ciljem da prostor Federacije učini konkurentnijim i ugodnim za rad i život svih njenih građana.

Fiskalna politika

Fiskalna politika podrazumijeva upravljanje javnim prihodima u svrhu finansiranja javnih rashoda sa ciljem postizanja privrednog rasta. Vlada Federacije je usvojila Strategiju reforme upravljanja javnim finansijama Federacije BiH za period 2021.-2025. godinu², Ova

² 260. sjednica Vlade Federacije BiH, od 25. marta 2021.godine

Strategija je obuhvata šest oblasti: fiskalni okvir, javni prihodi, planiranje i budžetiranje, izvršenje bužeta, sistem internih finansijskih kontrola u javnom sektoru FBiH i eksterna revizija. Kontrola raspodjele i trošenja ograničenih javnih sredstava će biti pojačana implementacijom programskog budžetiranja na nivou Federacije BiH i u svim kantonima. Realizacijom navedenih mjera i aktivnosti, uz nastavak provođenja mjera smanjenja ukupnih rashoda i izdataka uz istovremeno povećanje javnih prihoda, stvorit će se fiskalni prostor za javne investicije i kapitalne projekte što će u konačnici doprinijeti stabilnosti javnih finansija i trajnom ekonomskom rastu BiH, odnosno Federacije BiH.

Cilj strategije je osiguranje kontinuiranog održavanja javnog duga u odnosu na BDP u okviru kriterija iz Maastrichta i izvještavanje u skladu sa ESA 2010, kao i stvaranje pouzdanih i predvidljivih srednjoročnih fiskalnih projekcija.

➤ **Karakteristike fiskalne politike FBiH:**

- **Decentralizovan sistem:** FBiH ima kompleksan fiskalni sistem, s preraspodjelom prihoda između entitetske, kantonalne i općinske razine.
- **Glavni izvori prihoda:**
 - PDV (prikuplja se na državnom nivou, pa dijeli),
 - porez na dohodak i dobit,
 - doprinosi za socijalno osiguranje.
- **Rashodovna strana:**
 - Najveći dio ide na penzije, zdravstvo, obrazovanje i javnu administraciju.
 - Povećan fokus na kapitalne investicije (putevi, energetika, obrazovna infrastruktura).
- **Deficit i javni dug:** Vlada nastoji zadržati fiskalnu disciplinu i ograničiti budžetski deficit u skladu s aranžmanima sa međunarodnim institucijama (npr. MMF).
- **Reforme:** Provođe se fiskalne reforme radi racionalizacije javne potrošnje i povećanja efikasnosti javnog sektora

5. Politika prihoda Općine Travnik u periodu 2025-2027.godine

Politika prihoda Općine Travnik za period 2026–2028. godine temelji se na strateškom cilju jačanja finansijske stabilnosti, efikasnijeg prikupljanja javnih prihoda te stvaranja uslova za razvoj lokalne zajednice. Ključni prioriteti uključuju povećanje vlastitih prihoda, veću fiskalnu odgovornost i transparentnost te bolju naplatu postojećih izvora prihoda.

➤ **Glavne komponente politike prihoda**

Vlastiti prihodi

Općina planira povećati vlastite prihode kroz:

- Efikasniju naplatu komunalnih taksi i naknada
- Reviziju i ažuriranje porezne baze (npr. imovina, zemljište)
- Povećanje prihoda od zakupnina općinske imovine
- Napredniju digitalizaciju usluga radi lakše naplate

Porezni prihodi (uz zakonodavne okvire)

Iako porezne stope određuje viši nivoi vlasti, općina ima mogućnost:

- Poticati registraciju poslovnih subjekata radi širenja poreske baze
- Aktivno surađivati s Poreznom upravom FBiH u suzbijanju sive ekonomije

Neporezni prihodi

- Prihodi od taksi, kazni, koncesija, administrativnih i komunalnih naknada
- Planira se revizija postojećih tarifnih sistema u skladu sa zakonskim okvirima i tržišnim uslovima

Grantovi i transferi

- Očekuje se stabilan priliv sredstava iz viših nivoa vlasti (kantonalni, federalni i državni transferi).
- Planira se veća konkurentnost u povlačenju sredstava iz domaćih i međunarodnih fondova (EU fondovi, IPA programi, UNDP i sl.).

Interni rizici- potencijalni rizik za ostvarivanje makroekonomskih projekcija predstavljaju i rizici internih dinamika. Osnovni interni rizik u Općini Travnik mogao bi biti Fiskalna nestabilnost koja se ogleda kroz: neefikasnu naplata lokalnih prihoda (npr. porez na imovinu, komunalne takse), zatim neplanirane budžetske rashode – posebno kroz vanredne transfere, sudske presude i subvencije, te zaduženje bez adekvatne kontrole – rast duga može ugroziti fiskalnu održivost.

Drugi rizik koji se nameće odnosi se na slabosti u javnoj upravi koje se ispoljavaju kao nedostatak kapaciteta za planiranje i provedbu politika – posebno kadrovski i tehnički resursi, administrativnu neefikasnost – produženi rokovi za izdavanje dozvola i realizaciju projekata, te slaba koordinacija među općinskim sektorima – otežava integrisano planiranje i kontrolu troškova.

Problemi mogu nastati i u vezi s realizacijom kapitalnih projekata kroz kašnjenja u javnim nabavkama, te neusklađenosti između budžetskog planiranja i operativne realizacije projekata.

Interni rizici, iako često zanemareni, mogu značajno ugroziti ostvarenje makroekonomskih ciljeva Općine Travnik. Zbog toga je važno:

- Redovno analizirati i pratiti rizike,
- Jačati fiskalnu i institucionalnu odgovornost,
- Ulagati u kadrove i digitalizaciju uprave
- Razvijati mjere za zadržavanje stanovništva i poduzetničku klimu.

Tabela 4: Projicirani ukupni prihodi Budžeta Općine Travnik za period 2026-2028.godine

R. b.	Ekon. kod	Opis	Ostvareno 2024.	Plan 2025.	Projekcije		
					2026.	2027.	2028.
1		PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE	29.819.690	47.956.570	35.500.000	36.700.000	39.200.000
2	710000	PRIHODI OD POREZA	16.357.846	19.412.001	20.160.000	21.675.000	23.705.000
3	711000	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	4.830	17.000	20.000	25.000	30.000
4	712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu	0	0	0	0	0
5	713000	Porezi na plaću i radnu snagu	8.146	14.500	25.000	30.000	48.000
6	714000	Porez na imovinu	2.173.167	3.840.000	3.200.000	3.400.000	3.600.000
7	715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)	945	4.000	10.000	15.000	20.000
8	716000	Porez na dohodak	5.211.981	6.285.000	7.000.000	7.500.000	8.000.000
9	717000	Prihodi od neizravnih poreza	8.958.758	9.250.000	9.900.000	10.700.000	12.000.000
10	719000	Ostali porezi	19	1.501	5.000	5.000	7.000
11	720000	NEPOREZNI PRIHODI	6.658.569	14.586.462	6.420.000	6.825.000	7.545.000
12	721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	734.455	602.000	600.000	800.000	1.000.000
13	722000	Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	5.918.200	13.974.462	5.800.000	6.000.000	6.515.000
14	723000	Novčane kazne (neporezne prihode)	5.914	10.000	20.000	25.000	30.000
15	730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	1.262.258	1.708.498	1.770.000	2.100.000	2.350.000
16	731000	Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	29.264	0	0	0	0
17	732000	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	873.794	1.670.983	1.700.000	2.000.000	2.200.000
18	733000	Donacije	359.200	37.515	70.000	100.000	150.000
19	740000	KAPITALNI TRANSFERI	2.241.208	2.772.925	3.000.000	3.500.000	4.000.000
20	741000	Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0
21	742000	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti	2.241.208	2.772.925	3.000.000	3.500.000	4.000.000
22	770000	PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBEVEZA	6	0	0	0	0
23	777000	Prihodi po osnovi zaostalih obveza	6	0	0	0	0
24	810000	KAPITALNI PRIMICI	2.299.803	8.476.684	3.150.000	1.600.000	600.000
25	811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0
26	813000	Primici od financijske imovine	380.000	390.000	150.000	100.000	100.000
27	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	1.913.310	8.086.684	3.000.000	1.500.000	500.000
28	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja	6.493	0	0	0	0
29		SUFICIT IZ RANIJEG PERIODA	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000

Izvor: (Direkcija za ekonomsko planiranje-DEP) Obrada: Služba za ekonomsko-financijske poslove

Projekcija rashoda Općine Travnik za period 2026.-2028. godine

Projekcija rashoda općine Travnik u srednjeročnom razdoblju data je po ekonomskim kodovima i vrstama rashoda u tabeli.

Tabela 5: Projicirani ukupni rashodi Budžeta Općine Travnik za period 2026-2028.godine

R. b.	Ekon. kod	Vrsta rashoda	Ostvareno 2024.	Plan 2025.	Projekcije		
					2026.	2027.	2028.
1		UKUPNO RASHODI I IZDACI	31.534.299	47.956.570	35.500.000	36.700.000	39.200.000
2	600000	Tekuća rezerva	299.615	300.000	310.000	320.000	330.000
3	610000	Ukupni tekući rashodi	21.162.339	25.807.770	22.689.900	23.379.900	24.369.900
4	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	7.989.951	9.399.776	9.500.000	9.700.000	9.900.000
5	612000	Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	682.755	851.800	829.500	845.250	861.000
6	613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	6.357.952	7.955.481	6.000.000	6.200.000	6.650.000
7	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	5.817.624	7.059.680	5.810.400	6.074.650	6.368.900
8	615000	Kapitalni transferi	110.000	157.033	160.000	150.000	160.000
9	616000	Izdaci za kamate	204.057	384.000	390.000	410.000	430.000
10	820000	Ukupni kapitalni izdaci	10.072.345	21.848.800	12.500.100	13.000.100	14.500.100
11	821000	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	8.872.341	20.348.800	11.000.000	11.500.000	13.000.000
12	822000	Izdaci za finansijsku imovinu	200.000	0	0	0	0
13	823000	Izdaci za otplate dugova	1.000.004	1.500.000	1.500.100	1.500.100	1.500.100
14		Pokriće ostvarenog deficita	0	0	0	0	0
15		Broj zaposlenih	231	247	250	255	260

Izvor: (Direkcija za ekonomsko planiranje-DEP) Obrada: Služba za ekonomsko-finansijske poslove

6. Javni dug u srednjoročnom periodu

7.1. Javni dug Federacije BiH

U august 2024. godine međunarodna rejting agencija Standard and Poor's (S&P) potvrdila je suvereni kreditni rejting Bosne i Hercegovine na razini „B+“ uz stabilne izgledе. Istog mjeseca, agencija Moody's Investors Service također je potvrdila suvereni kreditni rejting Bosne i Hercegovine na razini „B3“, također sa stabilnim izgledima.“13.

Federacija BiH planira uvesti nova fiskalna pravila o zaduživanju i jamstvima prema kriterijima iz Maastrichta. Njime se uvodi ograničenje javnog duga FBiH na najviše 60 % BDP-a Federacije i uvode ograničenja ukupnog duga za kantone i jedinice lokalne samouprave, uvodi pravilo da kantoni i jedinice lokalne samouprave ne mogu posuđivati ili izdavati jamstva bez prethodne suglasnosti FMF-a, javni dug se prati prema pravilima statističke metodologije EU14.

U skladu s Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji BiH (Službene novine FBiH, br: 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16) kantoni se mogu dugoročno zadužiti ukoliko u vrijeme dugoročnog zaduženja iznos servisiranja duga za ukupan unutarnji i vanjski dug i jamstva koji dospijeva u svakoj narednoj godini uključujući i servisiranje za predloženo novo zaduženje i sve zajmove za koje su izdana jamstva kantona ne prelazi 10 % prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini. Servisiranje duga SBK u 2025.

godini za kredite i jamstva iznosi 1,3 % prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini, koji su u 2024. godini iznosili 333,7 mil. KM.

Cjelokupni javni dug BiH na kraju 2023. iznosio je oko 26,4 % BDP-a, a FBiH je činila 50,97 % tog duga, tj. oko 6,6 milijardi KM od ukupno 12,95 mrd KM.

Polovinom 2024. (podatak iz juna 2024.), javni dug Federacije BiH iznosio je oko 6,67 mrd KM (od ukupno 12,96 mrd KM za BiH), s vanjskim dugom od 5,07 mrd KM i unutrašnjim dugom od 1,59 mrd KM

Vanjski dug FBiH se prvenstveno odnosi na kapitalne investicije u infrastrukturu, energiju, vodoprivredu, zaštitu okoliša i poljoprivredu, te je zadužen kod institucija poput EIB, EBRD, WB i MMF

Unutrašnji dug je niži u odnosu na RS, ali je značajno porastao posljednjih godina (na oko 1,5–1,8 mrd KM) .

Javni dug FBiH je u porastu apsolutno (6,6 → 6,7 mrd KM), ali u odnosu na BDP značajno opada (24 % → 18,6 %)

Javni dug FBiH se stabilizirao na nivou oko 6,7 mrd KM i čini približno 18,6 % BDP-a, što je historijski niska razina u odnosu na ekonomski rast. Dok apsolutno raste, relativno prema BDP-u se smanjuje, što otvara mogućnost za odgovorna javna ulaganja. Međutim, unutarnji dug raste i treba ga pažljivo kontrolisati.

7.2. Javni dug Srednjobosanskog kantona

Stanje i projekcije javnog duga su od izuzetne važnosti za kreiranje fiskalnih i razvojnih politika. Zaduživanje treba biti na realnim i održivim osnovama da bi se održala stabilnost fiskalnog sistema i osigurala osnova za razvojne inicijative.

Vlada Kantona je na 29. sjednici održanoj 17. aprila 2018. donijela Odluku o dugoročnom kreditnom zaduženju SBK u iznosu od 12 mil. KM kod Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine za sufinansiranje rekonstrukcije regionalnih puteva.

Ukupan dug u SBK na dan 31. 12. 2024. godine iznosio je 17,8 mil. KM. Taj dug se odnosi na unutarnje dugoročne postojeće kredite: Razvojne banke Federacije BiH, Europske banke za obnovu i razvoj te Razvojne banke Vijeća Europe.

Izdane garancije i druge obaveze, kao što su obaveze za pravosnažne presude i izvršna rješenja koja se vode izvan bilance, te obaveze SBK-a prema općinama temeljem koncesijskih ugovora, nisu uključena u ukupno stanje zaduženosti. Ta izdane garancije i druge obaveze ukupno iznose 16,6 mil. KM, predstavljajući potencijalne obaveze Kantona.

Na dan 31. decembra 2024. godine, ukupni dug općina Kantona iznosio je 43,1 mil. KM, koji se odnosi na kredite, zajmove, ostale dugoročne obaveze i dugoročna razgraničenja.

Stanje ukupnog (konsolidiranog) duga u Kantonu i općinama Kantona na dan 31. prosinca 2024. godine iznosi 60,9 mil. KM.

Stanje duga Kantona u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu smanjeno je za 6,6 %, što je prije svega rezultat redovnog izmirenja obaveza po postojećim kreditima u iznos od 1,3 mil. KM.

7.3. Javni dug Općine Travnik

Bitan segment za kreiranje fiskalnih i razvojnih politika jeste stanje i projekcija javnog duga. Realne i održive opcije zaduživanja su osnov održavanja stabilnosti fiskalnog sistema i osiguranja razvojnih aktivnosti.

Općina se može dugoročno zadužiti ukoliko u vrijeme odobrenja zaduženja iznos servisiranja duga koji dospijeva u svakoj narednoj godini, uključujući i servisiranje za predloženo novo zaduženje i sve zajmove za koje su izdate garancije općine, ne prelazi 10% prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini. Kod utvrđivanja ograničenja garancije se obračunavaju u iznosu od 30% nominalne vrijednosti garancije.

Općinsko vijeće Travnik donijelo je 08.05.2018. godine Odluku o kreditnom zaduženju Općine Travnik u iznosu od 6 mil.KM, uz sljedeće uslove: rok otplate-12 godina;kamatna stopa: 2,5% na godišnjoj razini;-troškovi obrade kredita:0,50 %.

Ugovor o kreditu potpisan je 04.09.2018. sa Razvojnou bankom Federacije BiH pod gore navedenim uslovima. Namjena kredita je finansiranje stalnih sredstava-infrastrukturnih projekata u dijelu izgradnje i rekonstrukcija puteva i kanalizacionih mreža.

09.05.2024.godine Općinsko vijeće Travnik je donijelo Odluku o pokretanju procedure kreditnog zaduženja Općine Travnik u iznosu od 10.000.000,00 KM sa pripadajućom kamatom na period od 120 mjeseci, a u svrhu finansiranja kapitalnih investicija na području Općine Travnik. Općina Travnik kreditnim sredstvima finansira kapitalne investicije-projekte koji su za Općinu Travnik prioritetni, a za koje su potrebna veća finansijska sredstva koja Općina nije u mogućnosti osigurati iz redovnih budžetskih sredstava. Projekti poput izgradnje cesta, vodovoda, kanalizacije, javnih objekata ključni su za unapređenje kvalitete života i poticanje ekonomskog rasta, a sve u skladu sa Strategijom razvoja Općine Travnik 2022-2027 godine.

Zajmovi

U 2024.godini data je pozajmica PD Vlašić u iznosu od 200.000,00 KM na period od 5 godina (2024-2028).

Izdane garancije

Općina Travnik je na neograničeno vrijeme dala garanciju i potpisala sporazum s "Regionalnom deponijom Mošćanica" d.o.o. Zenica, o preuzimanju neizmirenih obaveza od strane JKP "Bašbunar" i JKP "Trebišnjica" u narednom periodu.

Tabela 6: Stanje duga Općine Travnik na dan 31.03.2025. godine

Visina zaduženja		Period otplate duga		Stanje duga (na dan 31.03.2025)		
Glavnica	Kamata	Glavnice	Kamate	Glavnica	Kamata	Drugi troškovi
6.000.000,00	906.962,03	28.09.2018 - 28.08.2030	28.09.2018 - 28.08.2030	2.708.307,00	186.234,19	18.000-obrada kreditnog zahtjeva 0,30% od kredita+119,85 zatezne kamate
10.000.000,00	1.511.161,01	01.08.2024 - 01.07.2034	01.08.2024 - 01.07.2034	9.333.333,36	1.340.060,02	3.000-obrada kreditnog zahtjeva 0,03% od kredita

Izvor: Obrada Služba za ekonomsko-finansijske poslove

Popis tabela

Tabela 1: Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za period 2022.-2025. godina.....	8
Tabela 2: Osnovni indikatori razvoja FBiH i Srednjobosanskog kantona	9
Tabela 3: Nivo razvijenosti u SBK po općinama za 2022.godinu.....	12
Tabela 4: Projicirani ukupni prihodi Budžeta Općine Travnik za period 2025-2027.god.....	10
Tabela 5: Projicirani ukupni rashodi Budžeta Općine Travnik za period 2025-2027.god.....	11
Tabela 6: Stanje duga na dan 31.03.2024. godine	14

Popis grafikona

Grafikon 1: Indeksi obima ind. proiz. prema glavnim grupama po godinama u SBK.....	13
Grafikon 2: Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca roba u mil. KM po godinama SBK.....	13
Grafikon 3: Broj zaposlenih, stope regis. zap. i aktivnosti stan. po kantonima FBiH 2022...14	
Grafikon 4: Prosječan broj nez.osoba i nezaposlenih mladih osoba po godinama SBK.....	15
Grafikon 5: Pregled plaća u KM po kantonima u Federaciji BiH za 2022. godinu.....	16

Broj: 01-04-21-5-1257/25
Datum: 30.05.2025.godina

NAČELNIK

dr.sci. Kenan Dautović